

BİR MAĞARA YANKISI

Nazire Erbay

■ Kalabalığın nefesi yürekleri daraltırken ortalarda gezen mahşerî bir yalnızlık... Yapış yapış bu mekân, bedenine bulaşmamalıydı. Yazık! İnsanlar kapkara yalanlarını bile bile pembelere bulaştırıp vaatlerin tomarına sıkıştırmakta. Pis kokulu tükürükler morarmış kahkahalara karışıp halka halka yüzüne vururken astarlı sözlere bir örtü daha vurmaktaydı. Bu hâl okuduğu romandaki gibi “bir çöküşün öyküsü” olmamalıydı, ölüm için plan yapacak mecali yoktu besbelli. Zaten Zweig’in “Madame de Prie”si gibi ne soylu ne zengin ne de aristokratı. Kitabı okurken arkasından tek bir ağıt yakanın olmadığı Madame de Prie’nin kararı şimdi ne kadar haklı geliyordu. Onun için ölüm; bir ses, bir beste; tabut da çivit mavisi olmalıydı.

Bu saatten sonra kıyamete dek yasak konmuş haklarının peşine nasıl düşecekti? Serinlediği tek gölgelik bölünmüş uykularına eşlik eden pencereden sızan bir tutam merhametti. Yer gök, bütün odalar bulut... Bu bulutlarda rahmetten eser yoktu.

Alışma bir terkip olmalıydı. Ruhta çözümlenen ve her bir bileşeninde, “derman”ın tablet tablet içildiği bir terkip... Oysa kendisi hiçbir reçeteyi ne kabul etmiş ne de onlara alışabilmişti. Bu yaşına kadar herkes kazandığı “var”larını alt alta hesaplarken o yine, reçetesiz “yok”larını boğazındaki düğümlere takıp susuz tek tek içiyordu. Bu saatten sonra etrafındaki kalabalıkların bitmeyen ve artıkça artan homurtuları, sabrının çelik köşkünü parçalamaya başladı. Hep kendine yâren bildiği ağrıları, üstü başı yırtık Mecnunlar meydanında bir ara yalın kılıç dolaşmaya kendilerini zorlarken çok geçmeden hepsi “paydos”u ilan etmişti. Bütün dairesel döngüler başlangıç noktasına er ya da geç ulaşırdı nasıl olsa.

Son mola zilinden sonra musallada bir ölü yıkanıyordu, fakat ortada ne cenaze ne gassal ne de sela vardı. Oysa bir zamanlar ölümü yârenlik sanmıştı. Ölmeden önce kana kana içemediği sular, damla damla ürperen vücudunda sıcacık soğumalıydı. Gece masallarının ruhundan bedenine yavaşça akması gibi incecik, lavanta kokulu, tül bir kefendi istediği. Eski sandıklardan bozma sağlam tahtalar konmalıydı mezarına... Zirvesinde kar topu oynadığı Palandöken'den çuval çuval toprak taşınmalıydı. Elleri soğuktan çatlamış sevdiklerinin aceleci bir kürek toprağı, buse yumuşaklığında dokunmalıydı yanağına. Mezar taşı kıyametin rengi olmalıydı... Kimine kızıl kimine siyah kimine beyaz gelen kıyametin rengi...

Uzun zamandır gri yaşamaya, gri düşünmeye alışmıştı. Nihayet oda karanlıktı. İçindeki ses, Preisner'in "Requiem"ini söylemeye başladı birden. Pencereyi kapatan perdeler uzun, kahverengi ve yaldızlıydı. Odadaki bronz heykellerin üzerine üzerine gelmeye başladığı an, etraftaki sahte düzenin, irinli dikenleri battı her yerine. Şimdi kalın perdelerin arasından baksa gözlerinden önce zihninin rahatsız olacağını biliyordu. Zaman kiplerine, çok da şahıs eki getirmeye lüzum yoktu artık. Nasıl olsa şahıslarla tümlenen zamana ait bütün kavramlar, dünyasından el etek çekmişti.

Denizin dalgaları hiçbir zaman aynı izi bırakmazmış kumda. Ya o kumdan kaleler ne çok şey hayal kurdurmuştu ona. Çoğu zaman hayaller ve vaatler kendiliğinden hükümsüzdür. Ne zaman ve nereden aldığını hatırlayamadığı kitapları dışarıdaki insanlar kadar üst üste, yığın yığın ruhlardı bu an. Şekli, rengi, ismi, senesi ya da cildi için aldığı bu kadar çok kitaptan sayfasını açamadıkları bile vardı. Diline istemsiz bir şarkı sözü gibi dolanan mısra bu kitaplıktan, Galib Dede'dendi muhtemel: "*aksini seyreylerim âyîned e dîvârdan*"

Ağırlaşan zihnindeki zonklamalara, arkadaşına ağdın yükselen tınıları karıştı. Müzik sözsüz bir ayındı; "the other side of the mirror"la ilgisi olabilir miydi? Ayna ve arka tarafı... Boş vermeliydi çünkü mecalsiz dizlerini düşünmeye zorlayacak hâli kalmamıştı.

Kapatmayı arzuladığı gözleri kitaplıktaki aynaya takıldı. Aynanın kırık tarafında ne çok renk ve ne çok "ben" var, dedi. Zamanın sesinin duyulmadığı odada, tek hakikat, ben ve aynaydı. Hiçbir renkte "ben" yokum, "ben" tam olarak ben değilim, dedi. Mağarasındaki "ben"ler aynaya ayak uydurmuş rengârenk oyunlar oynuyorlardı sanki. Bütün varlığı, "an"ın en küçük parçası olmuştu. Kapısına sırtını döndüğü mağarasından gelen anlamsız yankılar, birden dudağının kıvrımlarına çarptı. Izdırabın değişen yüzleri kendisine hep bencil görünmüştü. Ölümle hasbihâli de bencilce miydi? Keşke tecrübe edilir bir şey olsaydı ölüm. Gitmek ve tekrar geriye dönmek... Ölmek dâhil bütün fiilleri anlamlandıran insandır. İnsan zamanının ve kendinin şahididir. O zaman di'li geçmiş anlatıları, umudun ayak izleri yapıp demir kapıları aralayamazdı. Niyeti kavi, bakışları donuktu. Zaten alacaklarını yorulmadan sıralasa tahsil etmek hangi fiilin görevi olabilirdi:

Bir leylak bir de am, alacađım var hayattan
Bir de yađmurda ıslanan zambak renkli tennure
Elhamra ay ocağında bir sıcak çay alacağım var
Ve tütün sarmalından bir ah
Vitrinlerdeki dűşlerin soracak hesabı var ışıklardan
Telaşsız tekerlerin varacağı menziller
“Gün”den bir günaydın alacağım var
Boğazın serin sularına atılacak damar damar yeşil yapraklar
Bir seyirlik, çizilmiş çöpten adamlar ateş başında
Anlık bir hatıraya dalış tebeşir kokulu sınıflarda
Bir Nas ve bir Felak nazarlı bakışlardan
Alacađım var...